

OLIMPIADA NAȚIONALĂ *LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ*

Etapa locală

21 februarie 2026

NIVELUL 1 – clasele a V-a și a VI-a

Varianta 1

Înainte de a răspunde cerințelor formulate, citește cu atenție următoarele precizări:

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de trei ore.
- Se acordă 10 puncte din oficiu.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

40 de puncte

CA PEȘTELE ÎN COPAC

(fragment)

de Lynda Mullaly Hunt

Lunea este zi de vocabular, iar domnul Daniels ne prezintă cuvintele noi pe care le avem de învățat în săptămâna respectivă. Atâta vreme cât nu ne pune să citim, nu-i așa de rău. Nu trebuie decât să-l ascult explicându-ne înțelesul cuvintelor. De obicei le țin minte pentru că fac un film despre fiecare, iar asta mă ajută.

Am avut mereu o regulă de bază în clasă, și anume să trec neobservată. Dacă sunt întrebată, spun „nu știu” chiar dacă știu răspunsul. Am descoperit că, răspunzând, profesorii se așteaptă de la mine la și mai multe, iar până la urmă toată lumea ajunge să fie dezamăgită. Dacă nu le răspund niciodată, pur și simplu nu mă mai întrebă.

Astăzi însă domnul Daniels vine cu două cuvinte speciale: *singur* și *însingurat*. Întrebă cine se oferă să explice diferența dintre ele.

Mâna mea se ridică de parcă ar fi a altcuiva. Domnul Daniels se oprește în mijlocul frazei și mă privește.

— Da, Ally?

Ce-am făcut? Încerc să-mi dau seama ce ar fi mai bine să spun. Poate să cer voie să beau apă? Ceva din adâncul meu vrea însă să răspundă la întrebare. Pentru că sunt expertă în cuvintele astea două. Știu ce înseamnă. Știu cum te fac să te simți. Mai ales după petrecerea cu fluturi.

Domnul Daniels a făcut ochii mari și așteaptă.

— Ally? zice el. Nu-i nimic. Nu te grăbi.

Parcă ar putea vedea înăuntrul meu. Parcă ar ști cât sunt de tristă. Parcă mi-ar întinde o lanternă într-o cameră scufundată în întuneric.

Îl privesc pe domnul Daniels în ochi și uit că ceilalți copii sunt și ei acolo.

— Păi... *singur* înseamnă cum poți fi la un moment dat. Adică fără nimeni altcineva în jur.

Poate să-ți fie bine sau rău așa. Și poate fi o alegere. Când mama și cu fratele meu sunt plecați amândoi la serviciu, eu sunt singură, dar nu mă deranjează.

Înghit cu greu și mă foiesc pe scaun.

— Să fii *însingurat* însă nu este o alegere, adaug. Nu contează dacă mai este cineva cu tine sau nu. Te poți simți însingurat când ești singur, dar cel mai rău este să te simți însingurat într-o încăpere plină de lume. Indiferent de ceilalți, tot singur ți se pare că ești.

Mă uit la domnul Daniels. Ține mâinile în buzunare și pare trist. Încerc să-mi amintesc ce am spus, dar am atâtea emoții când vorbesc la oră, încât mintea mea s-a transformat iar într-o foaie albă de hârtie. Nu reușesc să repet cuvintele. Ce-am spus? De ce arată profesorul astfel?

Mai bine să taci și să te creadă lumea prost decât să vorbești și să știe sigur că ești așa.

Domnul Daniels îmi rostește numele.

— Poftim?

Nu râde nimeni. Nici măcar Shay sau Jessica.

— Ei bine, zice profesorul, dacă aș avea un premiu pentru cel mai bun răspuns de anul ăsta, ție ți l-aș da.

Desface brațele ca și cum ar sărbători ceva.

— A fost... excelent!

Mă uit la bancă, întrebându-mă de ce spune asta.

— Ally?

Ridic privirea.

— Mulțumesc, spun eu, simțind că trebuie să mă mișc. Să plec. De ce se poartă de parcă aș fi câștigat Olimpiada Inteligenței numai pentru că am răspuns la o întrebare?

— Îmi dați voie să mă duc la baie?

Domnul Daniels pare nedumerit.

— Ăă, sigur, da, Ally. Du-te!

Când mă ridic, Shay mă privește chiorâș și clatină din cap. Nu-i nevoie să spună nimic, pentru că mintea mea știe deja la ce se gândește.

Chiar și când fac ceva bine, mă simt de parcă aș fi greșit. Dacă eram monedă, aș fi fost un bănuț de lemn. [...]

Sunt altfel; aici a nimerit-o. Dar nici vorbă să fii deșteaptă, așa cum spune el.

— Nu înțelegeți...

— Ba cred că înțeleg, Ally. Și știi ceva? zice domnul Daniels, aplecându-se spre mine. Ești curajoasă.

Tare aș vrea să fii curajoasă, dar nu sunt.

— Ai curaj să vii la școală în fiecare zi, deși știi ce te așteaptă. Știi că îți va fi greu. Și că alți copii te vor lua peste picior. Dar continui să vii în fiecare zi și alegi să mai încerci o dată.

Nu zic nimic, mă gândesc doar la ce a spus el. Sper că știe despre ce vorbește. [...]

— Ești deșteaptă, Ally. Și vei învăța să citești.

Simt un fior rece prin tot corpul. Nu am de ales decât să-l cred, pentru că nu mai pot continua gândindu-mă că lucrurile vor merge mereu ca până acum. Îmi șterg lacrimile de pe obraz cu dosul palmei. Domnul Daniels se ridică și pornim înapoi.

— Nu fi atât de severă cu tine, da? Un om deștept a zis cândva: „Fiecare este deștept în felul lui. Dar dacă judeci un pește după abilitatea de a se cățara într-un copac va trăi toată viața crezând că nu e deștept.”

Mă gândesc mult la ce-a spus. Oare poate fi atât de simplu?

În mintea mea rulează un film cu un pește furios care stă la poalele unui copac, bate cu aripioarele în trunchi și se văicărește că nu se poate cățara.

Mă gândesc apoi la o țestoasă care face un sendviș.
La un șarpe care cântă la vioară.
La un elefant care tricotează.
La pinguini care joacă baschet.
La un vultur care face scufundări.
Dar, mai ales, sper din tot sufletul că domnul Daniels are dreptate.

Traducere din limba engleză de Iulia Arsintescu

A. (2 puncte: 0,5 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Ally ține minte cuvintele pentru că:

- le înregistrează.
- le notează.
- face un film despre ele.
- le citește.

2. În clasă, regula lui Ally este:

- să ridice mâna.
- să vorbească neîntrebată.
- să treacă în bancă.
- să treacă neobservată.

3. Când răspunde la oră, mintea lui Ally se transformă:

- într-un film cu un pește furios.
- într-o foaie albă de hârtie.
- într-o foaie însemnată cu gânduri.
- într-o cameră scufundată în întuneric.

4. Shay o privește pe Ally:

- cu mâinile în buzunare.
- cu brațele desfăcute.
- cu admirație.
- chiorăș.

B. (4 puncte: 0,5 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea logică și temporală a următoarelor idei ale textului, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

- Ally uită de prezența celorlalți copii.
- Profesorul i-ar acorda fetei premiul pentru cel mai bun răspuns.
- Domnul Daniels le propune copiilor două cuvinte speciale.
- Una dintre colege se uită la Ally, clătinând din cap.

5. Ally se întreabă de ce profesorul pare trist.
6. Fata rămâne cu privirea ațintită asupra băncii.
7. Fără să-și dea seama, Ally ridică mâna la întrebarea profesorului.
8. Când mama și fratele ei sunt plecați, Ally stă singură.

C. (16 puncte: 4 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, formulând enunțuri, la fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Menționează ziua din săptămână în care profesorul prezintă cuvintele noi.
2. Prezintă un motiv pentru care fata preferă să răspundă „nu știu”, chiar și atunci când știe răspunsul.
3. Precizează o diferență între semnificațiile cuvintelor *singur* și *însingurat*.
4. Explică de ce profesorul așteaptă cu răbdare răspunsul lui Ally.

D. (18 puncte)

Imaginează-ți că ești de o zi coleg/colegă cu Ally și ai urmărit cu atenție implicarea și răspunsul fetei la lecție.

Redactează un text, de maximum 20 de rânduri, în care să prezinți două motive pentru care te-ai împrietenit cu Ally, în ciuda faptului că unii colegi o privesc întrebător. Vei avea în vedere motivarea răspunsului și valorificarea textului dat.

SUBIECTUL al II-lea

30 de puncte

Factori care influențează stima de sine

• **Experiențele din copilărie și relațiile cu familia**

Experiențele timpurii au un rol crucial în formarea stimei de sine, deoarece copiii își construiesc o imagine de sine în funcție de modul în care sunt tratați de părinți și de alți membri ai familiei. Sprijinul, afecțiunea și validarea oferite de familie contribuie la consolidarea încrederii de sine, în timp ce critica excesivă, neglijența sau abuzul pot crea nesiguranțe adânc înrădăcinate și o stimă de sine scăzută. Aceste experiențe se reflectă adesea în percepțiile de sine ale adulților, afectându-le comportamentul și încrederea în propriile abilități.

• **Mediul educațional și influența profesorilor**

Școala reprezintă un alt mediu important în dezvoltarea stimei de sine, unde copiii învață să-și evalueze competențele și să se compare cu colegii. Profesorii joacă un rol deosebit, pentru că prin susținerea sau critica lor pot să încurajeze o atitudine pozitivă față de sine sau, dimpotrivă, pot să contribuie la nesiguranță. Reușitele academice, precum și felul în care sunt abordate eșecurile pot influența semnificativ încrederea în propriile capacități și percepția despre valoarea personală.

• **Grupul de prieteni și influențele sociale**

Pe măsură ce copiii cresc, relațiile cu prietenii devin o componentă cheie în formarea identității și a stimei de sine. Aprobarea și acceptarea de către grupul de prieteni pot spori încrederea în sine, în timp ce respingerea sau marginalizarea pot avea efecte negative profunde. În adolescență, presiunea de a se conforma așteptărilor grupului, la care se adaugă comparațiile frecvente cu ceilalți, poate duce la o stimă de sine instabilă și la autoevaluări exagerate, fie pozitive, fie negative.

• **Mediile sociale și compararea constantă cu ceilalți**

Platformele de social media, unde viețile și realizările altor persoane sunt expuse constant, pot deveni o sursă de presiune și comparație. Vizualizarea succeselor și stilului de viață al altor oameni poate crea o imagine distorsionată despre propria viață, ducând la sentimente de inadecvare și la scăderea stimei de sine. Cultivarea unei relații sănătoase cu social media, printr-o conștientizare a selecției subiective a informațiilor, este esențială pentru protejarea stimei de sine.

- **Personalitatea și autoevaluarea critică**

Fiecare persoană are un stil unic de a se autoevalua și o anumită atitudine față de sine, iar aceste trăsături pot influența direct stima de sine. Persoanele cu o atitudine critică față de ele însele sunt mai predispuse să aibă o stimă de sine scăzută, în timp ce indivizii care reușesc să își privească realizările cu o doză de indulgență și acceptare pot dezvolta o stimă de sine mai sănătoasă. Cultivarea unei perspective echilibrate asupra propriilor calități și defecte este esențială pentru o stimă de sine stabilă.

<https://institutulbrainmap.ro/stima-de-sine-definitie-imbunatatire/>

A. (12 puncte: 3 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Formulează, în enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre următoarele cerințe, valorificând textul dat.

1. Menționează un aspect care contribuie la consolidarea încrederii de sine, oferit unui copil în cadrul familiei.
2. Precizează un risc al utilizării platformelor de social media asupra percepției proprii vieți.
3. Explică în ce mod mediul educațional (profesorii și reușitele academice) poate influența atitudinea unui elev față de sine.
4. Prezintă semnificația următoarei secvențe din text: „Persoanele cu o atitudine critică față de ele însele sunt mai predispuse să aibă o stimă de sine scăzută, în timp ce indivizii care reușesc să își privească realizările cu o doză de indulgență și acceptare pot dezvolta o stimă de sine mai sănătoasă.”

B. (18 puncte)

Redactează un text, de maximum 20 de rânduri, adresat colegilor de clasă, în care să-i convingi că stima de sine este importantă. Vei valorifica textul-suport și experiența personală sau de lectură.

SUBIECTUL al III-lea

20 de puncte

(Se vor acorda câte 6 puncte pentru cerințele 1 și 2, respectiv 8 puncte pentru cerința 3.)

Formulează răspunsuri la fiecare dintre cerințele de mai jos, referitoare la textul multimodal dat.

1. Numește două animale care nu pot îndeplini cerința de a se urca în copac.
2. Precizează scopul activității surprinse în imagine.
3. Prezintă, în cel mult 10 rânduri, relația dintre mesajul verbal și elementele vizuale folosite în ilustrația de mai jos.

Examenul de selecție

https://chatgpt.com/s/m_699877f4636c81918483145a62d4474f